

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בדבר מתן פטור בתנאים להסדר כובל

בין השותפות במאגר הגז 'תמר' ובין דליה אנרגיות כח בע"מ

1. פתח דבר

לפני בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – "**החוק**"), להסכם בין דליה אנרגיות כח בע"מ (להלן: "**דליה**") מצד אחד, ובין השותפות בחזקת תמר: דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ("**דלק קידוחים**"), אבנר חיפושי גז ונפט - שותפות מוגבלת (להלן: "**אבנר**"), ישראל מקו נגב 2 – שותפות מוגבלת (להלן: "**ישראל מקו**"), דור חיפושי גז – שותפות מוגבלת (להלן: "**דור**") וחברת Noble Energy Mediterranean LTD. (להלן: "**נובל**") אשר ייקראו להלן יחד "**שותפות תמר**" מצד שני, לאספקת גז טבעי ממאגר הגז 'תמר' (להלן: "**תמר**"), הצפויה להתחיל במהלך שנת 2013 (להלן: "**ההסכם**").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, כי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו וכי אין ההסדר פוגע פגיעה של ממש בתחרות בשוק. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "**החוק**"), זאת בכפוף לשורה של תנאים ומנהימוקים שיפורטו להלן.

2. רקע

מצבורי הגז הטבעי אשר התגלו בשנים האחרונות בשטחי המים הכלכליים של ישראל חוללו שינוי במשק האנרגיה הישראלי, אשר נהג להתבסס בעיקר על שימוש במוצרי נפט ופחם לייצור אנרגיה. כיום, הגז הטבעי משמש כמקור אנרגיה מרכזי בשל יתרונותיו, המתבטאים בניצולת גבוהה של אנרגיה וזיהום אוויר נמוך, יחסית למקורות אנרגיה אחרים. בהתאם לנתונים שבפניי, הביקוש לגז טבעי הלך וגבר בעשור האחרון ואף צפוי לגבור משמעותית בשנים הקרובות.

תמר הינו מאגר הגז הטבעי היחיד בשטחי המים הכלכליים של ישראל, המסוגל לספק גז טבעי למשק הישראלי בשנים הקרובות, וזאת לאור התרוקנותו הצפויה של מאגר ים-תטיס. כבר במהלך שנת 2012, חתמו שותפות תמר על הסכמים לאספקת גז טבעי עם חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "**חברת החשמל**") שהינה צרכנית הגז הטבעי הגדולה והמשמעותית ביותר במשק הישראלי. כמו כן, נחתמו הסכמים לאספקת גז טבעי בין שותפות תמר לבין יצרני חשמל פרטיים המייצרים ומוכרים חשמל ישירות לחברת החשמל או ללקוחות פרטיים וכן חברות תעשייתיות אשר הקימו בחצרותיהן מערכות קוגנרציה אשר נועדו לספק קיטור וחשמל לתפעולן העצמי

השוטף¹ (להלן: "לקוחות תמר"). זאת, בעוד שתמר טרם החלה להפיק ולספק גז טבעי למשק הישראלי בפועל, ושכאמור צפויה להתחיל לספק גז במהלך שנת 2013.²

מלבד ההסכם נשוא בקשת הפטור דנא, על פי המצגים שהובאו לפניי נכון למועד מתן החלטתי זו, שותפות תמר התקשרו בהסכמים לאספקת גז עם צרכני הגז הבאים: חברת החשמל לישראל בע"מ; אשדוד אנרגיה ורמת נגב אנרגיה מקבוצת אדלטק בע"מ; קבוצת נייר חדרה, חברת משאב בע"מ ופז בית זיקוק אשדוד בע"מ. הסכמים אלו עמדו לנגד עיני בעת מתן החלטה זו (להלן: "הסכמי הגז").

עד לחודש אפריל 2012, אספקת הגז למשק הישראלי התבצעה על ידי שני מקורות לאספקת גז בלבד: פרויקט ים תטיס שבשליטת קבוצת דלק ונובל, וכן על ידי חברת הגז המצרית-ישראלית East Mediterranean Gas S.A.E (להלן: "EMG").³ ברם, אספקת הגז מ-EMG נתקלה בקשיים כבר במהלך שנת 2011 והופסקה כליל במהלך חודש אפריל 2012. במקביל, פרויקט ים תטיס מצוי בשלבי התכלות מתקדמים כך שאספקת הגז ממנו צפויה להיפסק במהלך שנת 2014 וממילא כיום מספק פרויקט ים תטיס גז טבעי אך ורק ללקוחות שכבר חתמו על חוזים לאספקת הגז הטבעי בעבר, כך שלא צפויה עוד אספקת גז מפרויקט ים תטיס לצרכנים חדשים. אמנם, מלבד תמר, קיימים מאגרי גז נוספים שעשויים להתגלות⁴ כמאגרים לאספקת גז טבעי, אך אלו טרם הוכרזו כמאגרים ברי הפקה ועל כן, הסתברות יכולת ההפקה והשיווק של גז טבעי מאותם מאגרים עדיין מוטלת בספק.

נסיבות אלו הביאו לכך שהתחרות המוגבלת ממילא בענף הגז הטבעי הצטמצמה עוד יותר, וכיום שותפות תמר צפויה להיות ספק הגז הבלעדי במשק הישראלי, אף עוד בטרם החלה לספק גז טבעי בפועל.

¹ יצוין, כי חלק מהמפעלים המייצרים חשמל בתהליכי קוגנרציה לשימוש עצמי, מוכרים את עודפיהם לחברת חשמל. מפעלי קוגנרציה מצויים כיום בבית הזיקוק לנפט חיפה; מפעלי נייר חדרה; מפעלי ים המלח ועוד.

² בימים אלה מקיים הממונה על הגבלים עסקיים שימוע להכרזה על שותפות תמר כמונופול באספקת גז טבעי.

³ יצוין, כי קבוצות אמפל ומרחב שבשליטת יוסי מימן מחזיקות בכ-20% מהזכויות בחברת EMG.

⁴ חלק ממאגרים אלה הוכרו כתגליות. להגדרות ולסוגי הזכויות המוענקים לגופים העוסקים בתחום הנפט והגז הטבעי והנוגעים לתחום זה (היתרים מוקדמים, רישיונות וחזקות) וכן להרחבה בעניין אישור הממונה על ענייני הנפט לעניין הוכחת יכולת הפקה מסחרית, וכן בעניין חובות הקדיחה, הפיתוח, ההפקה והשיווק החלות על הגופים העוסקים בתחום הנפט והגז - ראה את חוק הנפט, התשי"ב – 1952 (להלן: "חוק הנפט").

3. הצדדים להסדר

דליה הינה חברה פרטית הנמצאת בעיצומה של הקמת תחנת כח המונעת בגז טבעי באזור צפית שבדרום השפלה. דליה הינה חברה בבעלות משותפת של חירם אפסילון בע"מ (43.3%); משק אנרגיה בע"מ (43.3%); קרן תשתיות לישראל (10%) וסיגמא אפסילון בע"מ (3%). פרויקט הקמת תחנת הכח של דליה הוגדר על ידי ממשלת ישראל כפרויקט תשתיות לאומי ומכוח הגדרה זו, הוגש הפרויקט לאישור תכנוני סטטוטורי בוועדה לתשתיות לאומיות.⁵ בהתאם לנתונים שבפניי, כ-90% מכלל ייצור החשמל של דליה יימכרו לחברת החשמל. יתר החשמל שתייצר דליה, יימכר לצרכנים פרטיים או לחברת החשמל, בהתאם לביקושים המשתנים שלה.

השותפות בחזקת תמר⁶:

א. **דלק קידוחים ואבנר** - שותפויות מוגבלות הפועלות בתחום חיפושי גז טבעי ונפט ונשלטות על ידי קבוצת דלק בע"מ ("**קבוצת דלק**"). קבוצת דלק הינה חברה ציבורית הנסחרת בבורסה לניירות ערך בתל אביב ובבעלותה זכויות בהיתרים ורישיונות נוספים לחיפושי נפט וגז טבעי בישראל, הכוללים את הפרויקטים 'ים תטיס'; 'דלית'; 'לויתן'; 'דולפין'; 'תנין' ועוד. כמו כן, לקבוצת דלק זכויות בפרויקט 'בלוק 12' הכולל את מאגר הגז 'אפרודיטה' הממוקם בשטח המים הכלכליים של קפריסין.

ב. **נובל** - הינה חברה הרשומה באיי קיימן והשייכת לקבוצת Noble Energy Inc. העוסקת בחיפוש, הפקה ומכירת נפט גולמי וגז טבעי ברחבי העולם. יצויין, כי נובל הינה המפעילה בפרויקט פיתוח מאגר תמר.

ג. **ישראלמקו** - עוסקת בחיפושי נפט וגז בישראל, והינה בעלת זכויות בחזקות וברישיונות 'תמר', 'דלית', 'שמשון' ו-'דניאל'.⁷

ד. **דור** - נשלטת על ידי חברת דור אלון בע"מ. לדור אלון בע"מ זכויות ברישיונות מאגרי הגז 'תמר' ו'דלית', ופעילותה כוללת בעלות בתחנות דלק וכן שיווק ואספקה של מוצרי דלק, הן לתחנות הדלק והן ללקוחות מוסדיים, תעשייתיים ופרטיים.

⁵ בהתאם למידע שנמסר על ידי דליה, ביום 16.3.2008 הוכרז הפרויקט כפרויקט תשתיות לאומי; וביום 21.7.2011 העניקה הממשלה תוקף לתכנית תת"ל 29 א', המציעה הקמת תחנת כח המוסקת בגז טבעי, העתידה לספק 870 מגוואט שעה באמצעות התפלת 2 טורבינות במחזור משולב, המהווים כ-7%-6% מייצור החשמל בישראל.

⁶ ביום 22.8.2006 ניתן לשותפות תמר פטור מאישור הסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 **הגבלים עסקיים**, 5000445.

⁷ ראה ה"ש 4 לעיל.

4. ההסדר והשפעתו על התחרות

ההסכם שבפניי מסדיר את תנאי אספקת הגז הטבעי בין שותפות תמר לדליה. על פי ההסכם, שותפות תמר תספקנה כמות גז טבעי שנתית הנאמדת בכ-1.23 BCM⁸, למשך 17 שנים או עד למיציא הכמות החוזית הכוללת בהסכם, הנאמדת בכ-21 BCM. ההסכם כולל התחייבות מצד דליה לשלם עבור כמות גז מינימלית אף בהיעדר צריכה בפועל, בדמות תניית Take or Pay בשיעור של 65% מכמות מתואמת שנתית הקבועה בהסכם, החלה עד לסוף שנת 2015 (כ-0.74 BCM בשנה) ואשר משתנה ל-60% החל מתחילת שנת 2016 ועד לתום תקופת ההסכם (כ-0.73 BCM בשנה).

החשש התחרותי שההסדר מקים קשור בראש ובראשונה לשוק חיפוש הגז ואספקתו, נוכח העובדה כי משך ההסכם, וכפועל יוצא מכך, כמות הגז שדליה מתחייבת לרכוש במסגרתו מתוקף תניית ה-Take or Pay, מביאים לחסימת מרבית הביקוש לגז טבעי של דליה ב-17 השנים הקרובות. שכן, כמות הגז בהסכם הנקבעת על ידי שיעור ה-Take or Pay קובעת, הלכה למעשה, את היקף הביקוש הנחשם באותו הסכם מפניהם של ספקי גז מתחרים.

בנסיבות כאן, השוק הרלוונטי לבחינת השפעתו של ההסכם הוא השוק לאספקת גז טבעי לתחנת הכח דליה. שכן, עמדתי היא שאין תחליפים של ממש לגז טבעי לתחנות הכח כדוגמתה של דליה וכן ברי וברור שביכולתו של מונופול היפותטי באספקתו של גז זה, ליישם אפליה מושלמת בין כל אחד ואחד מלקוחותיו. בתנאים אלו קמה הצדקה ברורה להגדרת שוק רלוונטי לכל לקוח בנפרד.⁹ משעמדנו על הגדרת השוק, ברי וברור שההסכם שלפניי מקשה עד מאוד את האפשרות של ספק גז עתידי להתחרות על הביקוש של תחנת הכח דליה ובכך יש בו, בנוסחו הקיים, כדי להגביל את התחרות בשוק.

כאמור, בעת מתן החלטה זו, עמדו לפניי גם שאר הסכמי הגז. בדומה להסכם עם דליה, משכם של הסכמים אלה וכמויות הגז הטבעי הכלולות בכל אחד מהם בדמות תניית ה-Take or Pay, חוסמים הלכה למעשה את מרבית הביקוש לגז טבעי של כל אחד מן הצרכנים החתומים על ההסכמים למשך שנים רבות, באופן שעלול לפגוע בתמריץ לכניסתו של ספק גז טבעי נוסף בעתיד. למעשה, השפעתו התחרותית של ההסכם דנא, כמו גם השפעתו של כל אחד משאר הסכמי הגז הינה בחסימת חלק משמעותי מהביקוש של כל אחד מהם לגז טבעי במשק הישראלי בשנים הבאות.

על הבעייתיות הגלומה בהסכמים ארוכי טווח לאספקת גז טבעי והשפעתם על התחרותיות בשוק אספקת הגז, ניתן ללמוד מדבריו של המלומד Cameron בספרו Competition in Energy Markets:

"Contracts for gas supply have been concluded on terms which provide incentives to customers not to switch to alternative

⁸המונח BCM מבטא יחידת מידה של גז טבעי – Billion Cubic Meters (מיליארד מטר מעוקב).

⁹ בעניין זה ראה את גילוי הדעת 1/11 בעניין הנחיות לניתוח תחרותי של מיזוגים אופקיים 2009: הגבלים עסקיים 5001543.

suppliers. These are long-term contracts with many years to run and which therefore lock in consumers who might otherwise seek to benefit from competition developing in the sector. Such contracts can also delay the ability of alternative suppliers to build up their market share to compete effectively, allowing incumbents to benefit from economies of scale in the gas supply market (the high cost of balancing and flexibility declines as supplied gas volumes increase). These contracts may therefore have the effect of foreclosing the markets to would-be market entrants. If the contracts are not indispensable to generate countervailing benefits to consumers, they may give rise to competition concerns".¹⁰

בנוסף לחשש לפגיעה התחרותית במקטע אספקת הגז הטבעי, קיים חשש עתידי הנוגע לתחרות במקטע ייצור החשמל ובין מפעלי התעשייה, אשר הגז הטבעי מהווה תשומה מרכזית בפעילותם השוטפת. חשש זה נובע מקיומה של מגבלת קיבולת בצינורות ההזרמה ובמתקן הקבלה של הגז הטבעי המצוי בחוף אשדוד, העלולה להתממש בשנת 2015 (להלן: "**מגבלת התשתית**").

על אף שכמויות הגז הטבעי במאגר תמר יכולות לספק את כלל הביקוש לגז טבעי במשק הישראלי לשנים הקרובות, מגבלת התשתית יוצרת מציאות של מחסור לפיה לא ניתן מבחינה טכנית לעשות זאת. על כן, במצב הנוכחי ונוכח מגבלת התשתית, הביקוש לגז טבעי בשנת 2015 צפוי להיות גבוה מכמות הגז שניתן לספק למשק כיום.

לצד החששות התחרותיים שהסדר מעלה כאמור, יש ליתן את הדעת למאפייניו של ענף הגז הטבעי הכרוך בהשקעות הון עצומות, הן מצד ספקי הגז המשקיעים בחיפושי הגז ובהפקתו, והן מצד יצרני החשמל ומפעלי התעשייה (להלן: "**צרכני הגז הטבעי**"). המשקיעים בהקמה ובהסבה של תחנות כוח להפקת אנרגיה בשימוש בגז טבעי. מאפיינים אלה מביאים הרבה פעמים לזהות אינטרסים בין ספק הגז וצרכן הגז, באשר לרצונם להתקשר בהסכמים ארוכי טווח הכוללים הבטחה של כמות גז מינימאלית, עליה מתחייב צרכן הגז לשלם אף אם לא צרך אותה בפועל. התחייבות זו נועדה להבטיח ביקוש מספק לצורך הבטחת המימון הנדרש לפרויקט הפקת הגז הטבעי, והיא אף מסייעת לצרכן הגז בהשגת המימון הדרוש לו, שכן היא מלמדת על הסתברות ההצלחה של הקמת המתקנים הדרושים לייצור אנרגיה, אשר נסמכים במידה רבה, על אספקה קבועה של גז טבעי.¹¹

ככלל, במסגרת בחינת ההשלכות התחרותיות של הסכמים לאספקת גז טבעי ממאגרים ותשתיות חדשים, נהוג להעניק משקל לאילוצי המימון (של הספק ושל הצרכן) ולהסתברות הסיכוי שהפרויקט לא ייצא אל הפועל כמתוכנן אם הצדדים לא יוכלו להבטיח את כמויות הגז הטבעי ואת משכו של הסכם אספקת הגז. עיכוב באספקת גז מתמר עלול, בסבירות גבוהה, לחייב את

¹⁰Peter D. Cameron, *Competition in Energy Markets - Law and Regulation in the European Union* (2nd ed. 2007) – 325.

¹¹Kim Talus "Long Term Natural Gas Contracts and Antitrust Law in the European Union and the United States", *Oxford Journals World Energy Law Bus* (2011) 4 (3): 260-315

הלקוחות לרכוש מקורות אנרגיה יקרים באופן משמעותי, בין שמדובר בדלקים (סולר או מזוט) ובין שמדובר בגז ממקורות אחרים.

זאת, להבדיל מחוזים לאספקת גז טבעי מתשתיות קיימות, אשר לגביהם, בדרך כלל, נעדרת ההצדקה בדבר הבטחת המימון לשם הקמת התשתית.¹²

להמחשה, במאגרי הגז הטבעי 'לויתן', 'תנין' ו'דולפין' גז טבעי, אך הם טרם הוכרזו כמאגרים ברי הפקה. על פי המידע שלפניי, אספקת גז טבעי ממאגרים אלה עשויה להתחיל בשנת 2017 לכל המוקדם. אולם, פיתוחם כרוך כאמור בהשקעות הון עצומות. לפיכך, כניסתם (או כניסתה של כל תגלית דומה אחרת) לשוק בעתיד, מותנית, במידה רבה, בהבטחת ביקוש מספק, שיש בו לתמוך באפשרות השגת מימון לפיתוח המאגרים ולתמרץ יזמים בתחום להיכנס לשוק.

בחינת ההשפעה התחרותית של ההסכם שלפניי צריכה להיעשות הן ביחס להשפעתו שלו על התחרות, נוכח היותה של דליה, כאמור, שוק רלוונטי לאספקת גז בפני עצמה, והן ביחס להשפעה הכוללת של הסכמי הגז על התחרות באספקת גז ובייצור חשמל.

לאור האמור, לאחר שבחנתי את ההסדר שלפניי, ואת הסכמי הגז לאספקת גז טבעי ממאגר תמר אשר הובאו לעיוני, ולאחר התייעצות עם הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל, הגעתי לכלל המסקנה כי יש להעניק פטור להסדר בכפוף לשורה של תנאים. תנאים אלה נועדו להפיג את החששות התחרותיים שמעלה ההסדר שלפניי והם נגזרים ממתווה כללי אשר ינחה אותי ביחס להסכמי גז אחרים שיובאו לבחינתי, וזאת כמובן בכפוף לבחינה פרטנית של כל אחד ואחד מהם ולשמיעה של כל צד מעוניין.

בטרם אגש לפירוט התנאים אעמוד בקצרה על המתווה הכללי אשר ממנו נגזרו התנאים שלהלן ועל הרציונל העומד בבסיסו.

ראשית, יידרשו תיקונים נקודתיים בהסכמי הגז, ללא שינוי יתר התנאים המסחריים בהם. במסגרת תיקונים אלה, תינתן לכל צרכני הגז, מלבד חברת חשמל, האפשרות לבחור בין קיצור מראש של משך ההסכם והעמדתו על 7 שנים מיום אספקת הגז בפועל (להלן: **"חלופת קיצור ההסכם"**), לבין מתן הודעה, במסגרת חלון זמנים כמפורט בתנאים להלן, על הפחתת כמות הגז בהסכם, באופן שהכמות המינימאלית עליה יחויב לשלם צרכן הגז (Take or Pay) לא תעלה על 50% מכמות הצריכה בפועל הממוצעת של אותו צרכן גז בשלוש השנים שקדמו למועד הודעתו (להלן: **"חלופת הפחתת הכמות"**).

עם קביעת הכמות המינימאלית עליה יחויב צרכן הגז לשלם בהתאם לחלופת הפחתת הכמות, יעודכנו כמות הגז השנתית וכמות הגז הכוללת בהסכם בהתאם.

תכליתם של תנאים אלו הינה לחשוף לתחרות כמות מהותית וגדולה של ביקוש לגז טבעי במועד בו צפויה כניסה של ספק גז נוסף ולהותיר גמישות וכוח מיקוח עתידי בידי צרכן הגז.

¹² J. Faull, A. Nikpay *the EC Law of Competition* (2nd ed. 2007) – 1462-1464

עוד במסגרת התיקונים, יותר לצרכני גז טבעי מלבד חברת חשמל, למכור גז טבעי אשר נרכש על ידם משותפות תמר לצרכני החלוקה (כהגדרת מונח זה בתנאים) כמפורט בתנאים, בהיקף של עד 15% מכמות הגז השנתית (וזאת ללא שינוי במחירו), וכן יוסרו כל המגבלות בהסכם על רכישת גז טבעי מספקי גז אחרים.

תכליתו של תנאי זה באפשרות ליצירת שוק משני לגז טבעי במסגרתו יוכלו צרכני הגז הגדולים להתחרות בשותפות תמר במכירת גז לצרכני רשת החלוקה וכמו כן בהענקת גמישות מסוימת לצרכני גז אלה, בדרך של צמצום העלויות הנובעות מתניית ה-Take or Pay באותם מקרים בהם צריכת הגז על ידם נמוכה מהכמות המינימאלית עליה התחייבו לשלם. בנוסף, בהינתן מגבלת התשתית, שוק משני לאספקת גז טבעי עשוי לתת פתרון לחלק מהצרכנים שאין באפשרותם לרכוש את מלוא הביקוש שלהם ברגע נתון בשל היקפן של ההתחייבויות לספק גז שלקחה על עצמה שותפות תמר, ביחס לקיבולת התשתית.

בנוסף, שותפות תמר תידרשנה להביא לאישור מערך ההגבלים העסקיים את כל ההסכמים לאספקת גז טבעי בהם היא קשורה או תתקשר בעתיד.

מתווה זה, אינו צפוי לעכב את כניסתה של תמר לשוק (דבר שהיה מוביל לרכישת מקורות אנרגיה אחרים ויקרים הרבה יותר), ובה בעת, יש בו כדי לצמצם את משך ההתקשרויות או את כמויות הגז שנקבעו במסגרתן, בתנאי שוק בו קיים ספק גז טבעי יחיד, תוך יצירת הזדמנות הן לספק גז עתידי להתחרות מול שותפות תמר על לקוחות אלה, והן לאותם צרכני גז לתחר בין יותר מספק אחד לגבי חלק משמעותי מתקופת ההסכם. זאת, במועד שבו סביר להניח כי ניתן יהיה לדעת ברמת וודאות מספקת מהי הסתברות כניסתו של ספק גז עתידי לשוק.

באשר לחששות התחרותיים הנוגעים לתחום ייצור החשמל ולשווקי המשך, הרי שלעת הזו ועד שחברת דליה תחל את פעילותה הצפויה במהלך שנת 2015, מצאתי שמגבלת התשתית אינה צפויה למנוע אספקת גז על ידי שותפות תמר לצרכני גז אחרים עד למועד זה. באשר לתקופה החל מתחילת פעילותה של דליה, רשמתי לפני את התחייבותה של שותפות תמר לפעול בהקדם האפשרי להרחיב את קיבולת התשתית ואת התחייבותה לעשות כן היה וחברת חשמל תממש את האופציה הקבועה בהסכם בינה לבין שותפות תמר. לאור בחינת רשות ההגבלים העסקיים אשר העלתה כי בהינתן התנאים אותם אטיל בהחלטה למתן פטור מאישור הסדר כובל בהתאם לסעיף 14 לחוק, ביחס להסכם בין שותפות תמר ובין חברת חשמל, ההסתברות למימוש מלא או חלקי של האופציה הקבועה בהסכם חברת חשמל היא גבוהה, נחה דעתי כי אין בהסדר שלפני, כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשווקים אלו. מכל מקום, אדגיש כי אין בהחלטתי זו כדי למנוע מהגורמים המוסמכים במדינה להסדיר את נושא הקצאת והגדלת הקיבולת אם וככל שזו תהא במחסור.

לאור כל האמור, נחה דעתי כי ההסדר ראוי לפטור בכפוף לתנאים שיפרטו להלן.

5. התנאים

א. הגדרות:

- "דליה" – דליה אנרגיות כח בע"מ;
- "ההסכם" – ההסכם מיום 8 בינואר 2012 אשר נחתם בין דליה לבין שותפות תמר לאספקת גז טבעי כפי שצורף לבקשת הפטור;
- "הכמות השנתית" – כמות הגז הטבעי השנתית בהתאם לקבוע בהסכם;
- "הממונה" – הממונה על ההגבלים העסקיים;
- "מועד אספקת הגז הטבעי" – מועד תחילת האספקה בפועל של גז טבעי לדליה, לא כולל תקופת הניסיון וההרצה;
- "צרכני חלוקה" – כל צרכן גז המחובר למערכת החלוקה או כל משווק גז העוסק ברכישת גז והפצתו לצרכנים;
- "שותפות תמר" -

- (1) "דלק קידוחים" – דלק קידוחים – שותפות מוגבלת;
  - (2) "אבנר" – אבנר חיפושי גז ונפט – שותפות מוגבלת;
  - (3) "ישראמקו" – ישראמקו נגב 2 – שותפות מוגבלת;
  - (4) "דור" – דור חיפושי גז – שותפות מוגבלת;
  - (5) "נובל" – חברת Noble Energy Mediterranean LTD;
- וכן כל אדם המחזיק בזכויות נפט כמשמעות מונח זה בחוק הנפט, התשי"ב – 1952 במאגר 'תמר', בהווה או בעתיד - ביחד ולחוד;
- "תקופת ההסכם" – התקופה שחלה עם סיום תקופת ההרצה (Flow), כהגדרתה בהסכם והמסתיימת בתום 17 שנים.

"תניית Take or Pay" – התחייבות צרכן הגז הטבעי לשלם עבור כמות שנתית מינימאלית של גז טבעי משותפות תמר, אף בהיעדר צריכה בפועל.

ב. התנאים

1. לדליה תועמד האפשרות לבחור באחת משתי האפשרויות הבאות כדלקמן:
  - (א) קיצור תקופת ההסכם והעמדתה על 7 שנים, החל ממועד אספקת הגז הטבעי; או לחלופין -
  - (ב) הפחתת כמות הגז הנקובה בתניית ה-Take or Pay לכמות השווה למחצית מכמות הצריכה השנתית הממוצעת של דליה בפועל בשלוש השנים שקדמו

למועד ההודעה ("הכמות האפקטיבית"). הפחתת כמות הרכישה תיכנס לתוקף לאחר שנה ממועד מתן הודעה כאמור, ועד לסוף תקופת ההסכם (להלן: "הפחתת כמות הרכישה"). הודעה על הפחתת כמות הרכישה תתאפשר בכל עת במהלך התקופה שסיומה המאוחרת יותר מבין שתי התקופות שלהלן:

(1) התקופה שמיום 1/1/2018 ועד ליום 31/12/2020;

או

(2) התקופה שראשיתה בתחילת השנה החמישית ממועד אספקת הגז הטבעי וסיומה בתום השנה השביעית כאמור.

עם קביעת הכמות המינימלית עליה תחויב דליה לשלם בהתאם לכמות האפקטיבית כאמור, תעודכנה כמות הגז השנתית וכמות הגז הכוללת בהסכם בהתאם.

(ג) הודעה על בחירתה של דליה תימסר לשותפות תמר עד ליום 1.10.2012. למען הסר ספק יובהר, כי בחישוב כמות הצריכה השנתית הממוצעת של דליה בשלוש השנים שקדמו למתן ההודעה, לא יכללו כמויות שאותן רכשה דליה משותפות תמר אך מכרה אותן הלאה לצרכני חלוקה.

2. לדליה יתאפשר למכור גז טבעי המיועד לשימוש צרכני חלוקה, וזאת עד להיקף של 15% מכמות הגז השנתית בכל שנה.

3. לא תחול כל מגבלה על דליה בנוגע לרכישת גז טבעי מכל ספק גז טבעי אחר שאינו שותפות תמר.

4. שאר תנאי ההסכם לא ישונו בכל דרך שהיא אשר מרעה את מצבה של דליה, ובכלל זה לא ישונו לרעת דליה המחיר ותנאי התשלום, תנאי ההספקה ומועדיה, כמויות האספקה וכו'.

5. כל עוד לא מסופק בפועל גז לדליה, שותפות תמר יציעו למכירה גז טבעי לצרכני גז אשר טרם התקשרו עמן בהסכמים לאספקת גז טבעי, בתנאים מסחריים הדומים לתנאי ההסכם, וזאת עד לניצול מלוא הקיבולת הפנויה בתשתית ההולכה והקבלה אליה מחובר מאגר 'תמר'.

6. שותפות תמר, לא תתקשרנה, במישרין או בעקיפין, בכל הסכם לאספקת גז ממאגר 'תמר' ללא קבלת היתר מראש ממערך הפיקוח על הגבלים עסקיים.

7. התעורר ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלו, יובא הדבר להכרעת הממונה.

6. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש ביחס לנושאים שפורטו לעיל, בכפוף לתנאים האמורים בגוף החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד סיון תשע"ב

14 יוני, 2012